Ikstknummer 5 kop.

Kõigi maade töölised, ühinege!

„ЭДАЗИ“ ежедн. орган эстонск. секций Ц. К. Р. К. П. и Сев.-Западн. ::: Бюро Ц. К. Р. К. П. :::
W.-K.P. keskk. ja Põhja-Lääne büroo Eesti sekt. häälekandja.
Ленинград, Фонтанка 27. Awatud kella 10—7.
Telefonid: Toimetus — 533-86, trükikoda — 171-41.

Edasi

Kuulutuste ja tellimiste hinnad

Kuulutamine		Tellimine	
esimesel lhk.	3 r. kul.	Linnades 1 kuu	— 1 rbl.
viimasel „	1 „ „	aasta	— 11 rbl.
keskmistel „	6 „ „	Maal 1 kuu	— 50 kop.
k.-har. ajak.	20 k. „	aasta	— 5 rbl. 50 kop.

E. Kirjast. Ühisuse liikmetele ja kollekt. tellides 15% odawam.

Nr. 101 (2301) Neljapäewal, 7. mail 1925 8. aastaköit

Terror Bulgaarias.

Seltsimeeste Roschojewi ja Anowi surmamine.

Wiinist, 5. mail. Sofiast teatatakse, et arresteeritud Bulgaaria kommunistide juht Iwan Roschajew surmati põgenemise katse juures saatja sõjawäelase poolt. Filopoopolis arreteeriti õhulaewanduse ohwitser Anow, keda Stamboliiski walitsuse ajal loeti üheks lähemaks abiliseks. Arreteerimise juures katsus Anow põgeneda, kuid surmati koha pääl.

Tuleb kõiki lahti lasta.

Wiinist, 5. mail. Bulgaaria ministrite nõukogu andis wälja määruse, et kõik era ühisused, asutused, pangad jne. wiibimata on kohustatud teenistusest lahti laskma kõiki kommunistlisi ja kaasatundjaid. Sõja seisukord lõpetatakse 16. mail.

Sm. Koppi wolikirja äraandmine.

Tokiost, 5. mail. S. R. W. Liidu asemik Jaapanis sm. Kopp andis pidulikult oma wolikirjad prints-regendile. Saatkonna hoonest wälja tulles istus sm. Kopp ühes sm. Kusnetsowi, Astapowi ja prof. Palewiniga neid ootawale keiserliku garaažhi automobiili ja sõitsid lossi, kuna neid saatis auwahtidena keiserliku ihukaardi ratsawägi.

Wolikirja wastu wõttes teatas prints-regent sm. Koppile, et tema on õnnelik wastu wõtma esimest Nõukogude Liidu saadikut. Selle järele oli Koppil audients (wastuwõtmine) keiserinna juures.

Tseremoonia (piduliku kombe) lõpetuse järele saatis keiserlik kaitsewägi sm. Koppi jälle saatkonnamajasse. Kõik uulitsad saatkonnahoonest keisri lossini olid rahwast tungil täis.

Meie kauplemine Inglismaaga.

Londonist, 5. mail. Küsimuse pääle wastates tõi kaubandusminister järgmised arwud Inglise-Nõukogude kaubandusest:

1924 aastal oli sissewedu S. R. W. Liidust Inglismaale umbes 20 miljoni naelsterlingi suuruselt.

Kaubad aga, mis samal ajal Inglismaalt S. R. W. Liitu wälja weeti, tegid wälja 11.700.000 naela. Selleşt summast langeb 3.820.000 naela Inglismaa kaupade pääle, aga 7.350.000 naela eest weeti wälja Inglismaa asumaade ja wäljamaa kaupasid.

1925 a. esimesel weerandil weeti aga Inglismaalt S. R. W. Liitu 4.599.000 naelsterlingi eest kaupasid (Inglise kaupasid — 1.502.000 naela eest, Inglise asumaade ja wäljamaa kaupasid — 3.097.000 naela eest).

Sissewedu S. R. W. Liidust oli samal ajal — 3.245.000 naelsterlingi eest.

Mussolini — õhulaewanduse minister.

Roomast, 5. mail. Mussolini walitsus otsustas erilist sõja õhulaewanduse ministeeriumi asutada. Õhulaewastikus kokku on tulewikus 2068 aparaati, meeskond 32.000 inimest. Sõja õhulaewanduse eelarwe nähakse ette 900 miljoni liiri (1 kuld liir — 40 kop.). Käesolewal aastal teostatakse kaks kolmandikku programmist. Õhulaewanduse ministriks hakkab Mussolini ise.

Jaapani wägede ewakueerimine Sahaliinist.

4. mail kell 6 hommikul kirjutasid Aleksandrowski S. R. W. Liidu kesttäidesaatwa komitee wolinik ja Jaapani okkupatsiooni wägede juhataja ükskõikjalisele kokkuleppele alla Jaapani wägede wäljawiimise aja ja korra kohta Põhja-Sahaliinist ja asutuste üleandmisest nõukogude esitajatele.

Põhjamaa soendamine raadio kiirtega.

Londonist, 5. mail. Londoni professor Lowe töötas wälja plaani põhjamaa soendamiseks tugewajõulise raadioelektri lainete abil.

Nõukogude-Prantsuse läbirääkimised.

Pariisist, 5. mail. Nõukogude-Prantsuse ekspertide (asjatundjate) kommisjoni istung oli 3. kuni 25. aprillini. Kommisjoni töö on tõsiseid tagajärgi annud.

Kommisjoni töö on ajutiselt piiratud selle summa kindlakstegemisega, kuipalju on tsaari walitsus wõlgu wõtnud Prantsuse kodanikkudelt.

Samal ajal otsustas kommisjon wälja selgitada Prantsusmaal olewate Wene waranduste wäärtust.

Soome lihunikud Kominterni wastu.

Helsingist, 5. mail. Soome kodanline ajakirjandus tähendab, et Hindenburgi Saksamaa presidendiks walimine ei tähenda ühtegi hädaohtu Euroopale, waid kisa Saksamaa sõjalisteşt plaanidest tehtakse selleks, et warjata tõsist hädaohtu, mis tulla S. R. W. Liidu poolt.

Ajalehed imestawad selle üle, kui „rahulikult“ waatab Euroopa 3. Internatsionaali „plaanide“ pääle „uputada weresse kõik inimsoo kõrgemad kultuurilised saawutused“.

Ajakirjandus kutsub „kõiki walitsuste ja rahwaste paremaid jõudusid“ üles ühinema wõitluseks Kommunistliku Internatsionaaliga.

Ülesastumine Prantsuse Marokkos.

Mäss laieneb.

Pariisist, 5. mail. Seisukord Marokkos on wäga tõsine. Sinna saadeti tugewad abiwäed. Wiimaste teadete järele on wäerinna pikkus 400 kilomeetrit.

Timukate tänu.

Pariisist, 5. mail. Painleve saatis Prantsuse wägede juhatajale Marokkos telegrammi, kus tähendatakse, et walitsus austab sügawalt nende mälestust, kes ohwerdasid oma elu Prantsusmaa hääks ja paneb ette sõjawägedele edasi anda kõige paremad soowid.

Pariisis algas üldine weotööliste streik.

Pariisist, 5. mail. 1. mai pidustamise päraşt laskis Pariisi tramwaide walitsus 2000 töölist lahti. Tramwai teenijate nõudmine, et lastilastud uuesti tagasi wõetakse, jäeti tähelepanemata. Selle järele otsustasid weotöölised üldstreiki wälja kuulutada.

Soome ajalehed Punaseşt sõjawäest.

Helsingist, 5. mail. Ajaleht „Hufvudstatsbladet“ teatab S. R. W. Liidu suwisteşt Balti laewastiku manööwriteşt ja näitab, et Soome merewäe ringkonnad näewad selles Nõukogude laewastiku nii tehnilise warustuse kui ka istiliku koosseisu paranemist, wõrreldes läinud aastaga.

Kuldraha Inglismaal.

Londonist, 5. mail. Alamkoda wõttis wastu kolmandal lugemisel seaduseelnõu, mille järele hakatakse Inglismaal kuldraha wälja laskma.

Hindenburg wõetakse wastu streikidega.

Berliinist, 5. mail. Berliini pahempoolsete wabriku-tehaste komiteede koosolek, sm. Ruth Fischeri aruannet ära kuulates, wõttis häälteenamusega, ühe sotsiaaldemokraadi wastuseismisel, resolutsiooni wastu, milles teatatakse, et wastutus Hindenburgi walimise eest langeb sotsiaaldemokraatide pääle. Resolutsioonis näidatakse ka, et kommunistliku partei teenus seisab selles, et tema sm. Thälmanni kandidatuuri üles seadis, klassiwõitluse lipu kõrgele tõstis.

Edasi terwitab resolutsioon kommunistliku partei üleskutset Hindenburgi ametisse astumise päewal (8. mail) ühepäewast streiki wälja kuulutada.

Wäikse Entente konwerents.

Praagast, 5. mail. Teisipäewa õhtul sõitis Benesch Bukaresti wäikse Entente konwerentsile.

Ta sõitis läbi Jugo-Slaawia, et Subbotitsis kokku saada Jugo-Slaawia wälisasjade ministri Nintshitsiga.

Trulsteri surm.

Stokholmist, 5. mail. Täna suri Rootsi rahaasjanduse minister Trulster 60 aasta wanaduses. Trulster oli autorideetseks Rootsi sotsiaal-demokraatide partei juhiks pääle Brantingi.

Walwe wenelaste järele Inglismaal.

Londonist, 3. mail. Siseasjade minister Johnson-Hicks teatas parlamendis, et Inglise walitsus on sunnitud wenelaste järele walwama niikaua, kuni Wenemaal maksmas walitsus, kes oma pääülesandeks on seadnud häwitada põhiseaduslikku korda kogu ilmas.

Wõitlus Hiinas.

Pekingist, 3. mail. Pekingi politsei andis wälja päewakäsu, mis lõpulikult ära keelab rahwuslise abiandmise ühisuse kongressi kokkukutsumise. Päewakäsu põhjal peawad kõik nende ühisuste asutused kinni pandama. Stemplid on konfiskeeritud (ära wõetud) ning ei lubata edaspidi nende ühisuste koosolekuid pidada.

Plahwatus Warsšawi talupoegade klubis.

Warsšawist, 4. mail. 2. mai õhtul oli talupoegade iseseiswa partei saadikute klubis, kus asub ka nende ajakirja toimetus, plahwatus. Sai haawata ajakirja toimetaja Trojanowski, kes wahi all haigemajasse toimetati.

Wiimase korteris olla leitud püssirohtu ja püroksseliini.

Parempoolsed ajalehed süüdistawad Trojanowskit, et ta olla walmistanud pommisid kuritegude toimepanemiseks 3. mai pidustusel. Ta olla olnud warem parempoolne, isegi teeninud kaitsepolitseis, aga nüüd olla ta muutunud pahempoolseks.

Wäljaspool seadust.

Berliinist, 3. mail. Hamburgi waba linna nõukogu tunnistas 11 oma kommunisti liiget wäljaspool seadust.

Weeuputus Belgias.

Pariisist, 5. mail. Belgia prowintsilinnas Tournis algas suur weeuputus, mis tekitas hiigla kahju.

Paljud linnad ja külad on wee all.

Tähelpanemiseks kõigile!

Suwekuude jooksul (5. maist kuni 1. okt.) on „Edasi“ kontor awatud hommiku kella 9 kuni kella 1/24 õhtu.

Talitus.

Esimene nõukogude ajaleht Pariisis.

Pariisist, 5. mail. Täna ilmus Pariisis uus ajalehe nummer „Pariisi Teataja“, iseäraldi on ajalehes sisseseatud S. R. Wabariigi tööliste ja talupoegade osakonnad. Emigrantide ringkondades awaldas suurt mõju ajalehes ilmunud ühe talupoegade ühisuse juhi (1905 a.) Mašurenko kirjatükk, kes teatab, et ükski walitsus pääle nõukogude ei oleks suutnud elutseda praeguse olukorra ja talupoegade meeleolu juures üle ühe kuu. Ajaleht trükiti nõukogude õigekirjutusega.

Clement Aderi surm.

Pariisist, 5. mail. Toulousis suri 84 eluaastas Clement Ader, kes 1890 a. ehitas esimese aeroplaani.

Rongide kokkupõrked Tšehi-Slowaakias.

Praagast, 5. mail. Raudteel Saats ja Komotau wahel Böömimaal juhtus rongide kokkupõrkamine. Raskesti haawatud ja surma saanuid on 26 inimest.

Samal päewal juhtus tunnelis Weinbergi juures Praaga lähedal õnnetus, kus wedur sõitis tunnelisse tööle tulewate tööliste rühma pääle. Kaks töölist said surma ja 7 raskelt haawata.

Preisi walitsus ametist lahkumise eel.

Berliinist, 4. mail. Saksamaa ringkondade tähelpaneku keskpunktiks on Preisi walitsuse küsimus. Rahwuslased walmistawad ette maapäewale walitsuse usaldamatuskirja sisse anda. Hääletamine on reedel.

Kramarsch S. R. W. Liidu wastu.

Praagast, 4. mail. Peeti ära rahwuslaste-demokraatide partei kongress.

Kongressil esinedes teatas Tšehi-Slowaakia pääminister Kramarsch, et tema ei wõi nõukogude walitsust tunnistada ja ei muuda millalgi oma waateid selles küsimuses.

Jaapani esitus Moskwas.

Berliinist, 3. mail. Jaapani walitsus assigneeris 26 miljoni jeni esitaja korraldamiseks Moskwas ja 6 konsulaadi awamiseks Nõukogude Wenemaal.

Kommunistide arreteerimised Norras.

Berliinist, 3. märtsil. Norras on mitmes linnas toime pandud läbiotsimisi ja arreteerimisi kommunistide keskel. Tuntud kommunistide juhid Petersen, Hilti ja Manstedt antakse kohtu kätte süüdistusega riigi äraandmises ja riigipöörde ettewalmistuses.

Torm Ameerikas.

New-Yorgist, 3. mail. Texasi osariigis möllab hirmus torm, mis sünnitab suurt kahju. Surnuid on 30 inim. haawatud ligi 70 inim.

Kiire abi.

Uglõi külas, Mosõrski kreisis Minski kubermangus põles maha 65 talupoja majapidamist ja sai tules hukka hulk kariloomi. 2 päewa päraşt maksis riigikinnitus kannatada saanud talupoegadele neile määratawa kinnitussumma wälja. Talupojad wõisid wiibimata asuda oma majapidamiste uuesti ülesehitusele.

Partei konwerentsi lõpul.

Partei konwerents tegi meie senise töö üle kokkuwõtted ja wõttis wastu sellekohased otsused. Nüüd seisab asi selles, et neid otsusi ellu wiia. Meie kohus on tõsiselt läbi mõtelda partei konwerentsi otsuseid, et neid kõige lähemal ajal praktiliselt ellu wiia.

Leningradi ja tema tööstuse osa nihutab meie parteilisi ja majanduslikke asutusi S. R. W. Liidus esimesele kohale. Kuid pääle selle on meie alal weel terwe rida tähtsamaid küsimusi, mida lahendada tuleb wõimalikult rutemini nende otsuste põhjal, mida konwerents praegu wastu wõttis.

Mõistetaw, et meie metallitööstusele on oblasti piirid liiga kitsad, et see palju laiemale tungib ja on tunginud. See ei tähenda aga weel põrmugi seda plaani läbi waadata ning oblasti nõuete järele sisse seada.

Samasugune lugu on ka teiste Leningradi tööstuse harudega, mis töötawad üldliidulise turu jaoks. Kuid on terwe rida majanduseharusid, kus kohalise tähtsusega tööd tuleb läbi waadata partei konwerentsi otsuste waimus, eriti kooperatsiooni, põllumajanduse tõstmise, kauba ringijooksu kõwendamise alal, tööpuuduse küsimuse lahendamine maal, abiandmine talupoegadele jne.

Kõiki neid küsimusi tuleb kõige päält hoolega järele mõtelda kohalisest seisukohast. Juhtnöörid on antud. Neid tuleb muidugi tõsiselt järele kaaluda, läbiarutada. See on esimene ja tähtsam ülesanne. Kõik partei seltsimehed peawad nendega lähemal ajal põhjalikult tutwunema. Selle kõrwal peawad meie majanduslikud organisatsioonid partei konwerentsi otsusi hoolega uurima ning nende elluwiimisele asuma.

Kuid on olemas mõned kaudsed takistused, mis rea juhtumistel nende otsuste elluwiimisel ees seisawad. Küllalt on, kui ütleme, et kõik küsimused, mis ühenduses ühe ehk teise majanduseharu finanseerimisega, olenewad neist laenu wõimalustest, mis praegu iga majanduslikku töö aluseks on. Täiesti loomulik, et partei konwerentsi otsuste teostamise juures tuleb terwe rea juhtumistel, kas oodata uusi laenuandmise tähtaegasid ehk püüda rahanduse programmi muuta.

Kuid partei konwerentsi otsused ei ole rajatudki silmapilksuse pääle. Kui meie majanduslased (selle sõna laiemas mõttes) kohe igaüks omal alal wastuwõetuid otsusi läbi töötama hakkawad, siis näewad nad kohe, et on teatawad küsimused, mida kohe on wõimalik ellu wiia, et on teisi, mida tuleb ette walmistada ja wälja töötada ja et on kolmandad, mis aastaid tööd nõuawad, kuni meie siin reaalseid tagajärgi saawutame.

Laduda kõiki neid küsimusi ühte huniku ning lükata nende lahendamist teadmata ajaks edasi, oleks suureks weaks. Lahendamisele tarwis kohe asuda. Selleks aga on tarwis wiibimata partei konwerentsi otsuste tundmaõppimisele asuda.

Nõukogude maalt.

Tsaari lossi — talupoegade kurort.

Endises tsaari lossis Liwaadias Jalta lähedal awati kurort (terwisparandusmaja) talupoegadele. Awamine oli 1. mail. Sanatooriumi on seni tulnud 15 talupoega adra tagant ja 1 talunaine.

Sanitaarkursused talupoegadele.

Usa ringkonna terwishoiu osakond awab külades kursused talupoegadele sanitaar (terwishoiu) algteadmiste õppimiseks.

Poola kaitsepolitsei tagakiusamisest pääsenud.

Minskisse jõudis Poola idapiirimail Walgewene rahwalaule korjaw komponiitor (muusikamees) Grinewitsh, keda kiusas õelalt taga Poola kaitsepolitsei.

Wäljamaa kommunistid — chefideks.

Homeli jõudis Norra kommunistliku partei saatkond, kes on chefils Tshongarski ratsadiwiisile. Saatkond käis kasarmutes, wabrikutes ja teistes ettewõtetes. Igal pool wõeti neid waimustatult wastu tööliste ja punasewäelaste poolt.

Eestlased S. R. W. Liidus.

Sideme loomine asunduste wahel.

(Kontshi-Sawwa asundus, Krimmis).

Asundustewaheline läbikäimine, mis weel küllalt laias ulatuses ei sünni, on rõõmustawaks nähtuseks meie Krimmi eestlaste elus.

Ka tänawu kostitas meie asunikkusid Simferoopoli Eesti klubi oma külastäiguga.

Ehk küll wõõrastel arusaadawa tagasihoidlikkuse tõttu külakakk rosinateta pidi olema, peab siiski tunnistama ettekandeid kordaläinuks, maha arwates wähe kätteõpituid osasid, mis näitlejaid weidi etteütlejale sundisid „silmi“ tegema.

Kuid siiski peaks ütlema, et pidu programm ei olnud just tarbekohaselt kokku seatud. Nagu otsustas 6. aprillil Simferoopolis ärapeetud asundustewaheline nõupidamine, on kawatsus tänawu sügisel ära pidada ülekrimmilist eestlaste rahwapidu.

Et rahwapidu põhimõte — ülewaadata kõiki asunduste saawutusi nõukogu walitsuse ajal, kui kultuurilisel nii ka majanduslikul aladel, on wiimasel ka mõjuw tähtsus. Kuid meie klubid asundustes ei ole niisuguseks asjaks küllalt ettewalmistatud.

Tarwis oli, et Simferoopoli klubi, kel rohkem oskust ja tugewamad jõud, oleks esinenud programmiga, kus oleks meie klubile piltlik näpunäide antud tema tulewase rahwapidustuse töö läbiwiimises ning ühes sellega ka oma pidu weidi külgetõmbawamaks teinud.

Kriiskum.

Leningrad.

Aeg ei anna oodata.

Rahwapidud on ukse ees. Weel ainult kun aega ja siis peame tegelikult näitama, mida pidude korraminekuks teinud oleme. Et wõimalik on pidustusi ainult paaris kolmes kohas korraldada, siis wõib loota, et külalisi pidudele kaunis kauge maa tagant kokku tuleb. Sarnane kauge maa tagant kokkutulek tekitab aga omajagu kulusid, mis wast mõnegi sunnib pidust eemale jääma. Meie peame aga püüdma, et aineline puudus ühtegi pidust eemale ei jätaks, mispärast kõik klubid, punased nurgad, lugemistoad ja koolid pidu-õhtusid korraldaks, millede puhas ülejääk sõidu kergenduseks määrata. Seesugusel ühisel ja wastastiku toetusel wõime suuremadki takistused wõita. Seepärast ärgu ükski klubi ja nii edasi aega wiitku, waid asugu otsekohe eelwalmistustele, et rahwapidud tõega rahwapidudeks oleksid. ite.

Löi kõik teised üle.

(Torkowitsi klaasiwabrik, Luuga kreisis, Leningradi kub.).

Igalpool Wabariikide Liidus sammuwad wabrikutöölised une olu loomisel eesrinnas, kuid Torkowitsis on wastuoksa. Usuasja peetakse sääl uhkuseks ja tööline Draule jõudis sel alal kõigist teistest ette. Selle asemel, et kirikusse laulatamisele minna, kutsus omale piiskopi härra nimetud otstarbel koju. See „õnn“ jäi töölisel küll nägemata, nagu omad kõrwad ja waenekene pidi piiskopi asemel endise Kristuse jüngrite-kalameeste ametiwennaga, heeringa kaupmehega leppima, kuid ega see asja muuda.

Abielu köitja sõidukulusid ja nõidumise waewa tasudes sai usklik wend tööga teenitud rubladest ühe korraga lahti, nii et rahaga wareste pildumise waew nägemata jäi. Pääle selle weel au ja kuulsus üle walla, ehk kui see märkus „Edasi'sse“ pääseb, siis koguni üle Wabariikide Liidu, kuid siiski...

Kas ei ole sellel „kuulsusel“ mitte kahtlane wäärtus kohalikkudele kultuur-haridustöölistele, kellest põlluharijad kaugele ette roniwad? „Okastraat.“

„Meie waesed.“

(Serodka-Luuga as., Leningradi kub.).

Kuidas ajalehed kaduma lähewad.

Meil on mõnigi jõukas talupoeg, kes ennast „waeseks“ peab ja ei jõua lehti tellida. Kui tuleb post, siis püüawad need esimesed olla ja „rikka enamlase“ Saawa ja teiste ajalehti näpata, mille läbi lehed tikuwad kaduma jääma.

Nähtawasti ei raatsi nad omist summadest rublat anda, aga waene ohwerdab wiimase weeringu.

Eks ole nali!? Lõhkew pomm.

Tarwis asuda kultuurilisele tööle.

(Tshernetsowo as., Nowgorodi kub.).

Möödunud lihawõtte pühadel sai korraldatud näitemäng: „Wastutawa töölise naine“ ja rida wenekeelseid usuwastaseid ettekandeid.

Usuhullustus on pea jäljetult kadunud, pääle wanakeste.

Samogonn on omandanud üsna laia pinna. Joodakse ja müüdakse. Aeg oleks seda terwise rikkujat maha jätta ja kultuurilisele tööle asuda, mis siiamaani liiga wisalt edenenud on. Piduline.

Mõned märkused.

(Kudrowa asundus, Oudowa kr., Leningradi kub.)

Pää tööalaks meie asunduses on põllutööstus, kuna weel mõnedel talupoegadel on kõrwaliseks tööalaks talwine metsatööstus.

Tänawu kawatsewad talupojad suurendada lina külwipinda, mis eelmistel aastatel kokku kuiwas.

Asunduses oma tarwitajate kooperatiiwi ei ole, kuna osa meie talupoegadest seisawad Remja kooperatiiwis.

Kooperatiiwil on wigu ja puudusi. Näit., leiwajahu puud maksab meil 2 rbl. 10 kop., kuna Pihkwas ta palju odawam on. Seda wõib seletada muu seas ka korratu asjaajamisega. See jahu läks enne rongiga Oudowa ja säält saadeti Jammi jaama. Kudrowlane.

Elaw koosolek.

(Punane Pustoshi asund., Oudowa kr.)

26. aprillil s. a. oli siin sõjawäekooli õpilase osawõttel asunduse üldkoosolek, kus esineti kõnedega esimese mai tähtsusest ja aine üle looduseteadus ning ust.

Kõned, iseäranis wiimane tekitas asunikkude seas määratut huwi ja kõnelejale pandi suur hulk küsimusi ette. Kõneleja ei jätnud ühtegi küsimust wõlgu, mis jättis koosolijatele hää mulje järele.

Koosolekul püüdis segadust teha keegi Aleksander Jõger. Jooster.

Näitering, asu tööle!

(Kudrowa asundus Oudowa kreisis, Leningradi kub.)

Meie punase nurga juures on ka näitering, kuid praegusel silmapilgul ta ei tööta. Juhatajal ei olla aega. Kuid see ei ole wabandus. Kudrowlane.

Pidu kirjanduse muretsemiseks.

(Pereselelentsheski asund, Põhja-Düüna kub).

20. aprillil pandi meil noorte jõudude poolt piduõhtu toime. Sissetulek 10 rbl. 25 k. läheb näitekirjanduse muretsemiseks.

G. Kr.

Aeg oleks ka meil tööle asuda.

(Selentski asund., Luuga kr. Leningradi kub.)

Meie asundus uinub ja ei anna oma tööst „Edasi“ weergudel ühtegi elumärki. Wist seepärast, et sääl ei ole miskit hääd kirjutada.

Asunikud on küll põllumehed, kuid siiski „samogonni tööstus“ on kõige ees.

Selle asemel, et osta põllutöömasinaid, juuakse sissetulnud kopikud maha. Ja tõesti, kui Selenetskist läbi lähed, ei näe ühtegi rehepeksu-, niidu- ega lõikusemasinat.

Kõige rohkem on maha jäänud naisterahwad. Nad ei wõta ühiskondlikust tööst osa. Ka mehed takistawad naisterahwaste ühiskondlikku tööd, ei luba neid koosolekutele minna.

Naisterahwad pidagu meeles, et nad on üheõiguslikud meesterahwastega. Et sarnasest seisukorrast wälja pääseda, organiseerige naisring, kutsuge walla organisaator aruannet tegema.

Meie asunikkudel tuleks juba kord tööle asuda ja teistest mitte maha jääda.

Hans Kanapoeg.

Wabatahtliku kinnitamise arenemise wõimalused.

Riikliku kinnituse operatsioonid nii S. R. W. Liidu ulatuses kui ka Põhja-Lääne oblastis annawad wabatahtliku kinnituse alal juba kindla pildi, näitawad kinnituse asjanduse kindlat arenemist. Seda wõib ütelda kõikide kinnituse harude kohta: tule wastu, transport, elukinnitus jne. Kuid waatamata kinnituse kiire edenemise pääle, seisawad riiklikul kinnitusel siin weel suured ülesanded ees.

Wabatahtliku kinnitamise arenemine on praegusel ajal tähtsam ülesanne, mis riiklikul kinnitusel ees seisab. Oma tegewuse esimestel aastatel pidi riiklik kinnitus pärõhku panema sundusliku kinnituse arendamise pääle maal, sest kõige päält oli tarwis talupoegi aidata nende wõitluses tüühiliste õnnetustega: tulekuhjuga, rahesajuga, loomade lõppemisega jne. Selle ülesande edukas lahendamine nõudis äärmist jõupingutust ning wabatahtliku kinnitamise pääle sai wähe tähelpanu pöörata. Ja kuigi riikliku kinnituse päämalitsus kohalistele kontoritele wabatahtliku kinnituse tarwidust järjest meele tuletas, ei saanud kohalised kontorid selle ülesandega siiski walmis.

Praegu on riiklik kinnitus suutnud aga sellel alal õige palju ära teha: korda on seatud aparaat, kindlustuse summa on tuntawalt suurendatud, maksunormid wähendatud jne. Muidugi seisab ees weel õige palju tööd, kuid riiklik kinnituse walitsus arwab, et selle ülesandega walmis saab.

Käesolewa operatsiooni aasta esimese poole andmed näitawad, et sellel alal Põhja-Lääne oblastis paljugi ära teha wõib. Tuleb ära märkida, et riikliku kinnituse Leningradi osakonnal on praegu õige rohkesti wabatahtlikke kinnitusi. Nii saadi 1924—25 operatsiooni aasta esimesel poolel kinnituse maksudest wabatahtliku kinnituse päält 1.784.068 rubla, kuna 1923—24 a. sama aja wältel saadi ainult 903.447 rubla. Üle 90 protsendi sellest summast langeb Leningradi kubermangu pääle, kuid ka teistes kubermangudes edeneb wabatahtlik kinnitus energiliselt. Nii tõusis kinnitusmaksude summa tähendatud aja jooksul: Tsherepowetsi kub. — 2 tuhandast 16 tuhanda rubla pääle, Karjala kontoris — 9 tuh. — 47½ tuh. pääle, Pihkwa kontoris 21 tuh. — 47 tuh. rbl. pääle jne.

Wabatahtlikus kinnituses on kõige tähtsamal kohal kinnitamine tule wastu, mille pääle langeb umbes 90 protsendi kõigist wabatahtlikkudest kinnitustest.

Eriliselt edenewad wabatahtlikud wabriku-tehase kinnitused, mis 1924—25 operatsiooni aasta teises weerandis umbes 6 korda on tõusnud, wõrreldes 1923—24 operatsiooni aja sama ajaga. Kiiresti edeneb ka kaupade ja ehituste kinnitamine.

Transport kinnitusest langeb peaaegu terwelt 100 protsenti Põhja-Lääne oblastis ainult Leningradi pääle, teistes kohtades on transport kinnitus õige nõrgalt arenenud. Selle eest tõusewad operatsioonid Leningradi kontoris aga järjest. Nii oli 1924—25 operatsiooni aastal 2905 kinnitust, kuna 1923—24 operatsiooni aasta samal ajal oli 761 kinnitust. Kinnituse summa on peaaegu kaks korda kaswanud (14,2 miljoni rubla päält 38,8 miljoni rubla pääle).

Puudutamata jättes teised kinnituse harud: elukinnitus, külwid rahe wastu, loomi lõppemise eest jne. — tuleb siiski märkida wabatahtlikkude kinnituste suurenemist ka nendel aladel. Kõik see laseb oletada, et riikliku kinnituse wabatahtlikud operatsioonid laienewad. Ja siin ei ole midagi imestada, kui silmas peame riikliku kinnituse walitsuse püüdeid kinnituse makse wiimase wõimaluseni wähenduda.

Muidugi teada on riiklikul kinnitusel weel suured ülesanded ees. Senised saawutused lasewad aga oletada, et riiklik kinnitus oma ülesannetega sama edukalt walmis saab kui nendega, mille pääle pühendas ta oma esimesed tööaastad.

M. H.

Esimene üleoblastiline „Edasi“ linna- ja maakirjasaatjate nõupidamine.

Sm. Palwadre lõpusõna.

Küsimustes paljud seltsimehed soowitasid nädalalehte päewalehe asemel välja andma hakata. Läbirääkimistes seda ei puudutatud, siiski peab tähendama, et seda küsimust on mitu korda arutatud ning ikkagi päewalehe juure peatama jäädud. Päälegi ei tee nädalaleht lehte just wäga odawamaks, sest lehe wäljaandmise aparaat jääb sellegi juures peaaegu endiseks.

Senine tellimiste arwu tõus oli loomulik. Meil on niisugune arwamine, kui „Edasi“ tellijate hulka tõsta kuni 10.000 eksemplaarini, siis tuleme omaga wälja.

„Edasi“ keel on lihtne küll. Tihti on liiga palju lihtsustatud. On sõnu, mis on üldiseks saanud ja mis wäga raske Eesti keelde wiia. „Edasi“ ei sea oma ette mitte keele uuendamist, waid parandamist.

Mis puutub sellesse, et „Edasis“ esimene lehekülg, poliitilised sõnumid rasked maainimesele lugeda ja arusaamata, siis on see osalt seletataw ka sellega, et poliitilist lehekülge peab järjekindlalt lugema, wastasel korral jääb muidugi palju arusaamataks. Siiski tuleb edaspidi telegrammide tõlkimise pääle enam rõhku panna, neid kirjutada mitte telegrammi keeles, waid lihtsas keeles.

Meie leht ei tarwita sõimusõnu, sest sellel pole mingit mõju. „Edasi“ on kompartei häälekandja ning tal on oma kindel joon.

Ajunduste osakonda tuleb juurendada, sest ajunduste sõnumitel on oma poliitiline tähtsus. Ta paljastab wäärnähtusid ja annab poliitilise joone.

Samuti tuleb juurendada wabrikute elu osakonda.

Ka noorte küsimusi peab „Edasis“ rohkem walgustatama. „Säde“ ilmub kord kahes kuus ja ei suuda kõike walgustada. Niisama tuleb juuremat rõhku pöörata pioneeride ja naisliikumise küsimuse käsitusele.

Ajunduste ajaloo käsitamine on tähtis, selle pääle tuleb toimetusel tähelpanu pöörata.

Lehe hinna tõstmise küsimus läks wälja Kirjastuse Ühisusest, toimetuse seisukoht oli hinda mitte tõsta. Olud sunniwad aga seda tegema, hindade üleskruuwimist ei või aga siin olla.

Kaasanded, mis lubatud, antakse kõik kätte.

Aruande ja kirjasaatjate ja ajalehe ülesannete kohta wõetakse wastu

resolutsioonid:

Toimetuse töö kohta:

1. Esimene Eesti tööliste ja talupoegade kirjasaatjate nõupidamine, ära kuulates sm. Palwadre aruannet „Edasi“ poliitilise ja kultuur-haridusliku kaswatustöö üle Eesti tööliste ja ajunikkude hulgas, kriipsutab alla:

1) et „Edasi“ on kõigi majanduslikkude ja poliitiliste raskuste pääle waatamata igal pöördepunktil alati õiget seisukohta kindlasti hoidnud ja wiinud.

2) Niisama ka poliitilistes päewaküsimustes on „Edasi“ alati õiget, selget seisukohta kõrgel hoidnud ja töölis-talupoegade huwide eest wälja astunud, selgitades neile neid arusaamatusi ja ettetulewaid majanduslikke ja poliitilisi keerdsõlmesid Nõukogude Liidu ülesehitamises ja töölis-talupoegade diktatuuri kindlustamises.

3) Sisu wastawaks ja töörahwa huwidele lähemale wiimiseks on „Edasi“ alati püüdnud rohkem ja rohkem tööliste ja talupoegade hulka sõsa tungida oma kirjasaatjate kaudu, mida tõendab 1924 ja 1925 a. „Edasi“ tiraaži järjekindel tõus, niisama ka laialdane kirjasaatjate wõrgu järjekindel kaswamine.

4) Et meie „Edasi“ kõigi nende raskuste pääle waatamata on suutnud tungida kaugetesse maanurkadesse, Eesti ajunikkudele selgeks teha wälge Eesti agentide musta mõju, kes siin järjekindlalt lõhkumistööd Nõukogude Liidus on teinud ja püüawad weelgi teha, nagu opteerimise palawik omal ajal ja kõiksugu wasturewolutsiooniline agitatsiooni töö seda meile on näidanud.

Niisama on ka „Edasi“ linnatöölistele alati selgeks teinud neid tema huwidele lähedal seiswaid majanduslikke ja poliitilisi päewaküsimusi, selgitades, organiseerides ja teed näidates meie ühisele eesmärgile — Nõukogude Liidu ülesehitamises.

5) Nõupidamine soowib „Edasile“ senist seisukohta kindlasti ja wankumata kinni pidada, oma organiseerimise ja poliitilise kaswatuse tööd jatkata Eesti tööliste ja talupoegade hulkades senises liinis, käsikäes wõideldes meie ühiste huwide eest, oma kirjasaatjatega W. K. P. ja partei komitee juures olewate Eesti sektsioonide juhatusel.

Ainult ühisel kaastöötamisel „Edasi“ eest laiades hulkades kindlustame oma lehe wäärtust ja autoriteeti.

6) Nõupidamine kriipsutab alla wajadust juurendada ajunduste sõnumite käsitamise osakonda. Samuti juurendada wabrikute ja tööliste elu osakonda.

7) Tähele pannes, et noorte kord kahes kuus ilmuw ajakiri „Säde“ ei suuda walgustada tarwilisel määral noorte elu ja olulisi küsimusi, tuleb ka seda osakonda juurendada. Niisama tuleb walgustada rohkem ka pioneeride ja naisliikumise küsimusi.

8) Edaspidi tuleb rohkem tähelpanu pöörata ka ajunduste ajaloo kirjeldamise pääle, sellega ligindaksime ajunikke ajalehe ümber. Telegrammide tõlkimist edaspidi toimetada wõimalikult lihtsas keeles.

Kirjasaatjate ja ajalehe ülesannete kohta.

1. Ajaleht on uue ühiskonna teerajaja, on juhtijaks selles juures ülesehituse töös. Ajalehe kaudu tungiwad uued waated, sihid ja praktilised näpunäited laiadesse hulkadesse.

Lenin kirjutab: „Ilma ajaleheta on wõimata selle põhimõtteliselt püsiwa ja igakülgse propaganda ja agitatsiooni korraldamine, mis partei alaliseks päämiseks ülesandeks“.

2. Ajaleht on tarwilik organisatsioonide loomiseks, edendamiseks, süwendamiseks, laiendamiseks. Ajaleht on põhiniidiks, mille ümber koondub organisatsiooniline ülesehitaw töö.

Lenin: „Ajaleht ei ole mitte ainult kollektiiwne propagandist ja kollektiiwne agitaator, waid ka kollektiiwne organisaator“.

3. Ajaleht kui kaswataja peab päärõhku panema wanade elunähtuste paljastuseks, mis kahjulik uue ühiskonna ülesehitamises, peab wabrikute, põllumajanduse, rahwamajanduse, kooperatsiooni, nõukogude töö jne. ülesehitawate faktide ülesmäckimise pääle panema, uusi edusaawutusi seadma teistele eeskujuks, et selles sihis kommunistliku korra ülesehituses kaasa aidata.

„Ajaleht on elawaks ja elulisels ainult siis, kui wiie juhtiwa ja alaliselt kirjutawa kirjaniku pääle tuleb wiissada ja wiistuhat mittekirjanikku. Tõsiselt elaw häälekandja peab trükkima üks kümnendik saadustest, kasutades muu informatsiooniks ja näpunäideteks kirjanikkudele“. (Lenin).

5. Kirjataatjatel tuleb kirjutada kõigist otsustawalt, oma igapäewasest elust, tööst, faktidest, sündmustest, meeleolust, rahulolematusest, arusaamatusest, saawutustest ja wäärnähtustest.

6. Kirjasaatja ülesanne on olla ajalehe informaatoriks — lehe toimetust informeerida eluga, sündmustega, tööliste ja talupoegade huwidest ajalehe wastu, soowidest jne. Kirjutada kõigist, mis ajalehte hulkadele lähemale wiib kui hulkade juhti, häälekandjat ja organisaatorit.

7. Kirjasaatja kohapääl on propagandist — agitaator ja organisaator, kes ülesehituses sammub eesotsas ning ajalehte hulkadesse wiib. Kirjasaatja on kohapääl lehe asemikuks.

8. Kirjasaatja on ühtlasi lehe laialilaotajaks kohapääl, kogub uusi lugejaid, organiseerib ajalehe sõprade ringisid ning tarwitab kõik abinõud, et leht pääseks kõige kaugematesse ja mahajäänud nurkadesse.

Riikliku kinnituse esitaja aruanne.

Edasi antakse erakorraliselt sõna riikliku kinnitaja esitajale, kes lühidates joontes tutwustab riikliku kinnituse sisu ja otstarbet maakirjasaatjate suhtes.

„Teie elu on suuremas hädaohus, teil on rohkem waenlasi kui linnakirjasaatjatel. See kõik on teile tuttaw. Riikliku kinnituse walitsus tuleb teile wastu ning wõimaldab teile kergendatud tingimustel kinnitust. Selles suhtes on wäljatöötatud wastutwõtmise päämised tingimised, mis selles seisawad:

Igaüks, wabatahtlikult soowi järele, wõib oma elu ära kinnitada lasta, kas 1000 wõi 500 rubla eest, nii kuidas ta ise arwab seda kohasema olema. Selle summa maksab riikliku kinnituse osakond täielikult wälja, kui 1) teile kallale tungitakse ja selle tagajärjel surma leiate. Siis saawad ligemad omakesed raha kätte filmapilkselt. 2) Juhtumisel, kui saate selle kallaletungimise järeldusena raskeid kehalisi wigastusi, millele järgneb tööjõu täielik kaotus — riikliku kinnituse osakond maksab teile selle summa jällegi terwelt wälja. Kui aga tööjõu kaotus ei ole täielik, siis maksetakse wälja selle järele, mitu protsenti üks wõi teine kirjasaatja kallaletungimise puhul omast tööjõust kaotas. Kui kaotasite tööjõust 30 protsi., siis maksetakse wälja 30 protsi., näituseks teeks see wälja, ütleme, kui olete oma elu kinnitanud 1000 rublaga, 300 rubla.

Need on üldises joones päämised tingimused. Maks on ühtlane: aastas 5 rbl. iga kirjasaatja päält. Ajalehe toimetus seab kokku nimekirja ja selle nimekirja järele kinnitame meie teid kõiki. Nimekirja uuendatakse iga aasta. Juhtumisel, kui ükskõik kirjasaatjad lahkuwad sellest nimekirjast, siis wiiakse automaatselt sisse uued isikud.

Lõpuks oleks mul soow, et kui teie maale lähete, siis tutwustage sääl maaelanikke riikliku kinnitusega. Praegu on sellesse tõmmatud hulk wabrikuid ja tehaseid. Sääl antakse toetust surma saanud tööliste perekondadele jne. Sissemaksud on aga sääl suuremad.

Riiklikul kinnitusel on weel see hää asi, et raha, mis sissemaksetud, ei lähe kaduma: kogu summa maksetakse wälja, kui olete juba elatanud eluaastates. Kinnitatakse harilikult inimesi 18—54 aasta wanaduseni, kirjasaatjaid aga wanaduse pääle tähelpanu pööramata“.

Pääle küsimustele wastamise esineb selle kohta sm. Treufeldt:

„Umbes kuu aega tagasi pöörasime riikliku kinnituse poole ettepanekuga, kinnitada meie maakirjasaatjaid maksuta ära. Leningradi osakond pööras selles asjus Moskwasse ning läinud nädala neljapäewal saime wastuse, et meid lubatakse kinnitada endi maakirjasaatjaid igaühte 5 rublaga aastas 1000 rubla eest. Et asi hiljaks jäi, siis ei saanud meie selle kohta otsekohest otsust teha. Kuid toimetusel selle wastu põhimõtteliselt ei ole midagi ning loodab, et suudab ärakinnitada kui mitte kõik, siis wähemalt energilisemad kirjasaatjad“.

Enne nõupidamise teise tööpäewa lõppemist kuulatakse ära

mandaat kommissjoni aruanne.

Uldse on ilmunud ja wõtawad nõupidamisest osa 68 kirjasaatjat.

Selleşt hulgast on Leningradist 27 kirjasaatjat, kelledest meesterahwaid 25, naisterahwaid 2.

Elukutse (tegewuse) järele jagunewad: töölisi 11, õpetajaid 5, õpilasi 10, nõukogutöölisi 1.

Parteilsuse järele: W. K. P. liikmeid ja kandidaate 25, W. L. K. N. U. liikmeid 1, parteituid 1.

Haridusе järele: algharidusega 16, kesthharidusega 6 ja kõrgema 5.

Talupoegade kirjasaatjaid on kokku 41, meesterahwaid 38, naisterahwaid 3.

Kubermangude järele: Leningradi 29, Pihkwa 5, Nowgorodi 5, Tsherepowetsi 1, Põhja-Düüna 1.

Elukutse järele: töölisi 5, põllutöölisi (talupoegi) 16, õpetajaid 12, teisi haridustegelasi 5, nõukogutöölisi 3.

Parteilsus: W. K. P. liikmeid ja kandidaate 12, W. L. K. N. U. liikmeid 5, parteituid 23 ja 1 noor pioneer.

Haridus likult: algharidusega 27, kesthharidusega 11, kõrgema haridusega 1, iseõppijaid 2.

Ulewal ettetoodud arwudest näeme, et parteitute seltsimeeste hulga sisaldasid pääasjalikult maalt tulnud kirjasaatjad.

Talupoja kirjasaatja ja poliitharidusliк töö maal.

Aruandjana esineb sm. Teiter.

Maakirjasaatja on maa ühiskondliku elu hääl. Kõik see käärimine, kihamine, edusammud, tagasiminekud, mis külas sünnib, leiawad wastawat hindamist kirjasaatja poolt.

Maal, iseäranis Eesti ajundustes on seni puudunud ühiskondlikkus. Eesti asunik pole weel suutnud luua kindlat ühiskondlikku koosseisu. On olemas ainult üksikud aktiiw-grupid. Kirjasaatja on peaaegu ainuke, kes arwustawalt elu pääle waatab ning kahtlemata awaldab ta kogu ajunduse häält. Ta on kui enam arenenud inimene ajundises.

Kirjasaatja poliitharidusliku tegewuse kesthkohaks.

Tõuseb küsimus: kus kohas peab kirjasaatja maal kesthkohaks olema, või peab ta üksikuna wõitlema? Kirjasaatja peab omale kesthkohaks walima asutuse, mis teeb tegemist poliitharidusliku tööga.

Kirjamõistmata inimene ei ole kollektiiwne inimene, sääl seltskonda luua ei saa, kus pole poliitiliselt mõtlejat inimest.

Meie ei eralda maakirjasaatjat ühiskondlikust elust. Maakirjasaatja pole kõrwalt waataja, see seisukoht tuleb kõrwale heita. On tarwis, et kirjasaatja oleks kõige tugewamalt seotud asutustega, nii kui lugemistuba, klubi, kool, punane nurk. Wene seltsimeeste praktika näitas, et majanduse tõstmine ilma haridustöö tegemiseta on mõtteta.

Partei konwerentsid küsimust hinnates leidsid seda sama. Kõige esmalt on tarwis inimene teha mõtlejaks, arwustajaks. Seni kui seda ei tehta, on arenemisetee kinni.

Kirjasaatja esimeseks ülesandeks peab olema, tuleb siduda ennast tingimata ühe poliitharidusliku asutusega. Sarnase asutusega, kus kõige enam tunneb olema kohasena ja kuhu ta oma ühiskondlikku mõtet koondab ja kokku wõtab talupoegade arwamised ja wormuleerib neid.

Praegu ja alati wõime kinnitada, et asunik on seepärast maha jäänud, et puudub awalik hääl, wäline informatsioon. Tema hääl on lõbuajamine. Ka ajalehe kirjasaatja wõib tihti oma isiklise arwamisega esineda, kui tal puudub wastaw selgitus. Peab walitsema mitte isiklik, waid üldine arwamine. Kui ajalehe kirjasaatja ebaõige teate saadab, kaotab ta oma usaldusе. Ainukesteks kohtadeks, kus kirjasaatja wõib seda üldist arwamist saada, on need waremalt ettetoodud poliitharidusliкud asutused.

Kuidas siis sarnast talupoegade ühist arwamist kokku wõtta?

Seni on klubitegelastel ainukene ülesanne olnud pidude wastu ettewalmistada. Nende ringide kaudu ei saa ühiskondlikku arwamist wälja tuua. Arwamist toowad tihti esile habemikud, kes ise ringides ei seisa. Nende arwamistega kokkukõlastatult wõime enam-wähem ühise arwamise esile tuua.

Et aga seda läbi wiia, on tarwis leida abinõusid, kuidas neid töö ligi tõmmata. Inimene, kes tegewust hinnata oskab, peab andma ka algatust. Kui midagi arwustada, peame esile tooma näpunäiteid parandusteks, näitama, kuidas olukorrast wälja saada.

Kolm ülesannet.

Kirjasaatja kohus on siduda end poliitharidusliste asutustega, enesele seljatagust luua, luua sarnast kindlat üksust, millega wõiks läbi rääkida, nõu pidada.

Iga sõnumi, mis ta saadab, peab mitu ja mitu korda läbi lugema ning järele mõtlema, kas sellel ka üldist tähtsust on. Tarwis teatud aktiiwi luua, kellel sama taht-

mine maa elu tõsta, ülesehituslööd teha ja õhutada.

Kirjasaatja peab kaswatama sarnaseid inimesi, kes ka huwitatud ajalehest. Praegu on meie tähtsamaks poliithariduslikuks ülesandeks — maale ajalehte wiia. Ainult tellimise suurendamise pääle ei maksa üksi rõhku panna. Meie püüe on see, et iga ajaleht peab äratarwitatud saama. Ajaleht peab kõigile arusaadaw olema. Ajalehe kirjasaatja peab teda selleks tegema. Ta peab — ajalehe kollektiiwseid ettelugemisi pidama. Wene selisimehed tarwitawad seda wiisi juba ammu ning on saawutanud elulisi tagajärgi. Siin tabame ühehoobiga kaks kärbest, esiteks koondame oma ümber ringi, kellega alati wõime tegemist teha ja kelle pääle toetada, teiseks kaswatame juure uusi ajalehe lugejaid.

Teine ülesanne, mille kaudu kirjasaatja wõib ühiskondlikku mõtet awaldada, on feinaleht.

Sellel on eriline tähtsus ajunduse elus. Tihti jäetakse aga feinalehest wälja see, mis kõige elulisem talupojale. „Edasi" poolt wäljalastud ankeedid näitasid, et talupoeg on huwitatud just neist küsimustest, mis teda puudutawad — näit. küsimused, mis „Põllumehes" ettetoodud. Feinalehes tuleb käsitada ka talumehe igapäewaseid, põlewamaid elaküsimusi, siis on ta ka huwitaw ning täidab oma otstarbet.

Seinaleht asub aga klubis, wõi lugemisetoas. Ring sellega, kui meie käsitame talupoja seisukohta selgitawaid küsimusi, wõime talupoegi rohkem osawõtma tõmmata klubi wõi teiste sarnaste asutuste tööst. Seinaleht muutub siis jõuks, mis hulkasid koondab. „Edasi" ei suuda kõiki küsimusi käsitada. Päälegi pole tähtis sarnaseid küsimusi käsitada, milles ainult kohapäälne tähtsus.

Kolmandaks ülesandeks on ajalehe sõprade ringide organiseerimine.

Ajalehe sõprade ring töötab kahes sihis: 1) Sääl, kus klubi puudub on ta kohus ajalehte maale juhtida. 2) Klubi ehk muude poliitharidusliikude juures olewate ringide kohuseks on pääle selle juure kaswatada uusi kirjasaatjaid.

Meie ülesandeks on ajunduste elu kiirelt tõsta. On tarwis, et kirjasaatjaid ei oleks tosin ja see tosin walmistaks kõiki kirjasaatjateks.

Edasi loeb sm. Teiter ette ajalehe sõprade ringi ülesanded.

Pääle selle ei tohi kirjasaatja ükskõikne olla selle wastu, kas tellija lehe kätte saab, wõi mitte. Ta peab sammusid astuma, et wiga parandatud saaks. (Järgneb).

Lahkumisel.

Wiimaseid päewakorra ülesandeid minnakse läbi „Edasi" töölis-talupoegade nõupidamisel.

Kirjust koosolijatekogust käib läbi tunne, et nõupidamine lõpule jõuab, nagu kahjutundega täites südameid, õigemini ühte südant, milles ühinesid kõik.

Jõuab lõpule asjaline töeline wendlik koosolemine.

Wiimane asjalik aruanne ja waimustawad järelhüüded mitmete seltsimeeste poolt.

Lahtise ukse poole koguwad muusikandid — Lääne rahwuste kommunistliku ülikooli Eesti sektori õpilaste pasunakoor.

Lahtisest aknast paistab selgepäewalise Leningradi kollakaskullane õhtukuma ühes lahkumise tundega ühinedes ühiselt tuksuwa kogulise südame kahjutundeks.

Warsti kõlab mühaw „Internatsionaal" pasunakoori saatel.

Tööline ja talupoeg, haridusetööline ja nõukogutööline, parteiline ja parteitu kirjasaatja — kõik tundsid endid suurena, ühisena, wõimsana, tundsid töeliselt, mis tähendab „kõigi maade proletaarlased, ühinege," tundsid, et „kommunaarid ei wõi orjadeks saada."

Ei iialgi!

Laialistesse rahwakihtidesse lähewad elawale sotsialistliku ilma ülesehituse tööle maasoolana nelikümmend wärskendatud töölist, tähtis salgake suurest rewolutsioonilisest eelwäest.

Hääd jällenägemist — proletaarse rewolutsiooni hällipaik ja kants — punane Leningrad!

K. Walge.

Leningradi teated.

Autobusside liikumisest.

Leningradi kommunaal majanduse osakonnale on luba antud autobusside ostmiseks Prantsusmaalt. Et seda ostu saab alles suwe lõpupoole teha, siis pööras kommunaal majanduse osakond Moskwa nõukogu poole palwega Leningradile anda laenuks 10 autobussi, kuna neid Moskwa nõukogu sai 112 tükki. Need autobussid antakse Moskwale tagasi pääle Prantsusmaalt ostetawate autobusside kohalejõudmist.

Käesolewal aastal kawatsetakse awada 3 autobussi liini neis linnaosades, kus ei sõida tramwai. Üks liin läheb Balti waksalist mööda Majoorowi (end. Wosnesenski) prospekti kuni Admiraliteedini. Teine liin läheb Porohowojesse ja 3 liin käib Sestroretski manteel.

Mälestussamba awamine G. W. Plehanowile.

3. mail kell 12 päewal awati Tehnoloogia instituudi platsil mälestussammas G. W. Plehanowile. Kõnedega esinesid: Kubkomi ja kubermangu täidesaatwa komitee nimel sm. Naumow, kubermangu ametühisuste nõukogu poolt sm. Moisejew, sm. Minin, wanad rewolutsionäärid sm. Akselrod ja Deitsh. Ka Plehanowi abikaasa oli mälestussamba awamisel.

Muruplats Plehanowi mälestussamba juure.

Tehti algust muruplatsi istutamiseks uuesti awatud Plehanowi mälestussamba ümber.

Ettekannete odawamaks muutmine.

Töölis-talupoegade inspektsioon uuris teaatri ja kino ettewõtteid ja leidis, et kõrwalkulud sotsiaalseks kindlustuseks, elektrienergia ja reklaame pääle on äärmiselt kõrged riigi ja wabriku-tehaste teaatritel, samuti ka wabriku-tehaste ja raiooni täidesaatwate komiteede kinemotograafidel. Tõsteti küsimus üles kesskohalt nõuda sotsiaalse kinnituse kulusid wähendada kuni 10 protsendini. Otsustati ka tööstusbüroole ette panna elektrienergia hinda teaatritele ja kinemotograafidele wähendada.

Metsapäew.

„Metsapäew" läheneb. Sel päewal tahetakse läbi wiia 200.000 puu istutamist, külida täis 50 tiinu, asutada 50 puudekaswatust jne. Kubermangu majanduse nõupidamine määras „metsapäewa" läbiwiimiseks 3000 rubla.

Laewasõit Neewal.

15. mail awatakse saartewaheline laewasõit Neewal. Sest ajast pääle määratakse ametühisustele erilised laewad ekskursioonideks Schlüsselburgi.

Mitte ainustki kohta eraisikutele.

Awati Sestroretski kurort ja kõik sanatooriumid Leningradi ümbruses. Kõik kohad kurortis ja sanatooriumites renditi ära sotsiaalse kinnituse, ametühisuste ja mitmesuguste asutuste ning ettewõtete poolt. Mitte ainustki kohta ei jää eraisikutele maksu eest.

120 tuhat wõileiba.

1. mai rongikäigu ajal müüdi rahwa toitluse liikuwates einelaudades 12 automobiilil 120 tuhat wõileiba.

Suwine puhkus pedagoogidele.

Kutsehariduse walitsus otsustas kutsehariduse õpeasutuste pedagoogidele suwe jooksul üks kuu täielist puhkust anda. Teine kuu kasutatakse pedagoogide poolt ettewalmistuse ja wäliskooli tööle. Kõigis põllumajanduse õpeasutustes suwel tegewuse waheaega ei ole. Neile pedagoogidele antakse suurendatud puhkeaeg talwel.

Odawad lõunad puhkusel olewatele töölistele.

Tuhanded Leningradi töölised sõidawad suwekuudel linnast wälja.

„Ühiskondlik toitlus" otsustas oma tegewust laiendada Leningradi ümbruskonna suwituskohtade pääle, et rahuldada töörahwa toitlusnõudeid. Selleks asutatakse suwituskohtadesse tööliste sõögimajad.

Esimene sarnane sõögimaja 400—500 inimesele awatakse mai teisel poolel Sestroretski kurortis. Sõögimajadest, mis on määratud haigetele ja puhkusttarwitajatele, kõrwaldatakse õllemüük.

Lõuna hind on 35—40 kop., sest need walmistatakse terwistkõwendawalt ja suurema toiduwäärtusega.

Toimetusele saadetud kirjandus.

— Em. Jaroslawski: **Kuidas jumalad sünniwad, elawad ja surewad.** Tõlk. Ed. Jürgenfeldt (H. Pöögelmanni toimetusel). Sotsialistlikkude Nõukogude Wabariikide Liidu rahwaste kesskirjastus. Moskwa 1925 a. 180 lhk. Hind 1 rbl. 20 k.

— N. Lenin: **Proletaarne rewolutsioon ja ülejooksik Kautski.** Tõlk. Elsa Kingissepp. Eesti Kirjastuse Ühisus, Leningradis 1925 a. 138 lhk. Hind 80 kop.

— **„Sõde"** nr. 2 (9). W. L. K. N. U. kesskomitee ja Põhja-Lääne oblasti büroo Eesti sektsiooni ja kom. lasterühmade ühine häälekandja. Eesti Kirjastuse Ühisuse wäljaanne. 32 lhk. Hind 30 kop.

— **„Oras"** nr. 3 (9). Poliitika, kirjanduse, kunsti ja teaduse ajakiri. Eesti Kirjastuse Ühisuse wäljaanne. 96 lhk. Hind 60 kop.

Kirjawastused.

M. Embrih, Kingissepa kr. Pöörake põllumajanduse instituudi poole, adress: Фонтанка, 6, Ленинград.

E. Lepik, Leningradis. Pöörake Pet.-Wiib. poole Eesti tööliste klubi poole: Ул. Красных Зорь, 31/1.

W. Paulson, Usminos. Kooliwahi palga asjus pöörake walla ametiühisuse büroosse. Kooli ruumide puhastamise eest pidudel ei maksa harosakond, waid peab maksma see, kes pidu korraldab.

N. A. Wolkow, Oparinos. Elektro-tehniline instituut asub Leningradis. Adress: Электротехнический Институт им. Ленина, Песочная ул. 5.

H. Kanapoeg, Beschkowos. Kooli adr.: Автомоторная школа допризывников. Звенигородская 5, Ленинград.

J. J. Tihane, Koltsowos. Õhulaewanduse kool asub Leningradis: ул. Мира, 15а. Järelpärimisega kooli saamise tingimuste üle pöörake sinna.

Sõjawäe koolisid pääle jalawäe on palju, teatage missugusesse kooli soowite astuda, siis anname wastuse.

Keegi selle asja teataja, Wolodarski wallas, Tšerepow. kub. Karobowo weskipidaja ärajooksnud naise otsimise teadaannet sisse mahutada ei saa, seda enam, et Teie ei anna ta kohta lähemaid teateid.

Teadaanded.

W. K. P. Trotski kreisi komitee
rahwuswähemuste osakond
kutsub 12. mail s. a. kokku

ülekreisilise aktiiwsete parteitegel. koosoleku.

Soowitaw, et igast wallast wähemalt üks seltsimees koosolekule ilmuks.

Sm. W. Kingissepa nim. haridusmaja naisringi liikmetele.

Järjekordne käsitööringi liikmete istang on reedel, 8. mail kell 7 õhtul, W. S. 1. liin, nr. 26, töökojas.

Käsitööringist wõiwad osa wõtta kõik naisseltsilised, keda käsitöö huwitab.

Ringis antakse maksuta õpetust üliriiete, kleitide ja pesu juurelõikamises ja õmbluses, õpetatakse igasugust näputööd, nagu wäljaõmblust, kudumist ja nõelumist. Soowitaw on igal ühel oma töökawa wõtta. Kel on moodilehti, joonistusi, kopeerimise paberit ja muid tarbeasju, wõtku nad kaasa.

W. Kingissepa nimelise **naissektsiooni pidukommisjoni koosolek** on reedel, 8. mail kell 6 õhtul W. Saarel, 1. liin, nr. 26, käsitööringi toas.

Kõikide kommisjoni liikmete ilmumine on tarwilik Kommisjon.

Pet-Wiib. poole E. T. klubi.

Reedel, 8. mail kell 9 õht. on näiteringi liikmete koosolek. Päewakorra tähtsuse tõttu ilmumine kõigil tarwilik, niisama juhatajatel sm. Rätsepal ja Juhkumil.

Haridusmaja teaatri harjutuste järjekord.

Neljapäewal, 7. mail.
kell 9½ „Kaks pierrot"

Reedel, 8. mail.
kell 7 „Kaks pierrot"
kell 8½ „Mass-inimene".
(Ilmuda tuleb kõigil teaatri liigetel).
Wast. instr.-organisaator.

Reedel, 8. mail, kell 9 õhtul on Haridusmajas ülelinnalise meestekoori harjutus, kuhu kõiki kooriliikmeid ilmuda palutakse.
Organisaator.

Täna teaatrites:

Akadeem. riiklik ooperi ja baleti teaater
„Демон".
Akadeemiline riiklik draama teaater
„Женитьба Фигаро"
Akadeemil. riiklik wäikeooperi teaater
„Иван Козырь и Татьяна Русская"
Munkkaline komöödia
„Принцесса О-ля-ля"
Passaaš
„Анна Кристи"
Konserwatooriumi saal.
(Moskwa rewolutsioonilise teaatri külaskäik).
„Воздушный пирог"

Eilane börse:

Kesskassa kohustused:			tšerw.
„ „ juuniks	6 „	101¼	„
„ „ „	3 „	99¾	„
„ „ juuliks	6 kuud	99¾	„
„ „ august	6 „	98¼	„
„ „ sept.	6 „	96½	„
„ „ okt.	6 „	95¼	„
Naelsterlingid	9 r. 39 k.	— 9 r. 44 k.	
Soome margad	4 „	87½	„
Dollarid	1 rbl.	94½	„
Kootsi krooonid	52 „	—	„
1. wõidulaen	3 „	44	„
2. wõidulaen	3 „	65	„
Lühikese ajaline laen	—	87	„

Wastutaw toimetaja: K. Treufeldt.
Wäljaandja: Eesti Kirjastuse Ühisus

Sm. W. Kingissepa nimeline Eesti tööliste Haridusmaja

Laupäewal, 9. mail s. a.

Ülelinnaline laulupidu

Eeskawa:
a) ühendatud segakoor (130 in.) ja meestekoor (60 in.), cello-, laulu- ja klawerisoolo; b) näitemäng „Kaks pierrot", E. Rostandi sjeen 1 waat.

Puhkpillide koor.

Lõpuks mängud. Algusk. 9 õht.
Hinnad 1 rbl. — 30 kop.
Sisseturlek läheb maa rahwapidude läbiwiimise kuludeks.

Puhkepäewal 10. mail s. a.
Kino-päewik
„Stepan Haltunrin"
(„Степан Халтурин")
Kuulus film tsarismi ajaloost.
Algus k 1 ja 3 päewal. Hinnad 25 kop., wõõr. 30 k., õpil. 20 kop.

Lokna wallas,

W. Luuki kreisis, Pihkwa kub. wõtab „Edasi" pääle :: tellimisi wastu ::
sm. Roigas, Goritsa külanõukogus.

Otsin wenda Kustaw Kütti, pärit Saaremaalt, Lümandast. Kellel tema üle teateid peaks olema, palun neid edasi anda kas „Edasi" toimetusele ehk Ameerikas ilmuwa eestikeelse lehe „Uue Ilma" talitusesse, adress: c/o „Uus Ilm" — 1787 — 1-st ave, New-York.
Wiimased teated minu wenna Gustaw Kütti üle on: 1916 a. apr. elas ta Tšernigowi kub., Pogari (Horap) linnas ja töötas A. T. Ruthenbergi tubaka wabrikus.
Otsija P. Kütt.

Dr. Grünberg Wõstanije (end. Znamensk.) uul. nr. 2, 25. Oktobri prosp. nurgal, telef. 562-37 — Wastuwõte iga päew kella 9—12 h. m. a kella 4—8 õhtul; naisterahwastele eraldi.
Praegusaja arstimisabinõud.
Sifilis (914 ja t.) ja **tripper** (terawak. ja krooniline).
Snguorgaanide igakülgne arstimine.

Erihaigemaja, fisemise-, naiste-sünnitamise-, löike-, hamba-, kurgu-, kõrwa-, nina- ja suguhaigused.
Sifilis (606—914), põiehaigused, **tripper.**
Wastuwõtte tunnid erialadel hom. k. 9 kuni õh. k. 9 3. Juuli (end. Sadowaja) uul. nr. 42, Sennoi nurgal. Tel. 163-31 ja 163-32.

Kusnetski haigemaja Kusnetski, 7, telef. 180—52. Wastuwõtm. kõikides spets. professorite ja assistentide pooli kella 10 homm. kuni kella 10 õht. Alalised woodid (naistehaigused ja sünnitamine). Raskejalgsete konsult. **Unemaiel met.** järelwaatamine ja arstimine. **Sifilis** 606 914 **tripper** teraw ja krooniline. **Sugutõwimetus** mass. ja elektrist., hambaarstim. ja kunstlik hamb. Arstide kutsum. kodu.

Типография Коминтерн, Государственное изд., Екатерингофский пр. 87. — Ленинградский Гублит № 10717.